

Dijete i igra

Metoda Postolski – Košir, odgojiteljica
Dječji vrtić Hans Christian Andersen
Ljubljana

Promatram dječju igru, u njezinom punom bogatstvu. Već dugi niz godina. Kao odgojiteljica. Otkrivam dječju različitost, njihove talente, osjeća je, misli, sreću... i stresove.

Promatram odgojnu skupinu "Sunašca", uzrasta od dvije i pol do šest i pol godina. u ljubljanskom vrtiću, gdje se već četiri desetljeća bogatim dječjom ljepotom, često nevidljivom. Posljednjih je godina, u skladu s Programom *Korak po korak*, dječja igra obogaćena sa šest centara za igru u kojima djeca imaju veću mogućnost odabira.

Obiteljski centar, centar za stolne i manipulativne igre, centar za početno čitanje i pisanje, centar s vodom i likovni centar smješteni su između sobe dnevnog boravka, sanitarnog čvora i hodnika. Organizirali smo i centar za odmor, u kojem se dijete može odmoriti od prijatelja, a majke mogu u miru podojiti svoje bebe. Naš najdraži i najveći centar za igru je priroda. U šumi imamo svoj centar i svoj kesten. Posadili smo ga kao sjećanje na tatu Andreja, kojega je te zime zasula snježna lavina.

Različit uzrast djece nudi raznolikost igre.

Naša tri najmlađa "Sunašca" okrenuta su svom svijetu gdje su pronašla sunčano središte beskonačnog Svemira. Dječaku svijetle kose dovoljni su najdraži krokodil i dinosaur. Odnosi ih u drvenu kućicu i s njima razgovara na svom posebnom jeziku. Trogodišnjaci se zabavljaju igrajući se u parovima. Ujutro već na vratima sobe dnevnog boravka nestrpljivo čekaju svoje prijatelje, a popodne im kroz prozor mašu na odlasku!

Dvije mlađe djevojčice uhvate se za ruke i cijeli dan trče, skakuću i plešu. Iskrice u očima i zvonki smijeh označavaju radost zajedničkog druženja. Tko se ne bi veselio s njima? Ili s dva dječaka, koja šuteći grade cestu od drvenog materijala. Ponekad samo naklon glave, pogled ili ispružen prst govori tko i što u toj aktivnosti želi. U košari potraže automobile. Iznenada se u tišini začuje buka. Cviljenje guma, zavijanje sirena i trubljenje su neumoljivi. Često se u glasnoj igri oslobađaju dječji strahovi i stresovi, koji su posljedica prevelikih očekivanja nas odraslih.

Četverogodišnjaci se okupljaju u grupicama po tri, četiri... Ponekad se već ujutro dogovaraju za igre tijekom dana: "Zar ne da ćeš ti danas biti Wendy?" pita dječak djevojčicu duge kose. Ona sva sretna kimne glavom. U tim trenucima pomislim da imam veliku sreću jer se mogu grijati na ljepoti dječjeg svijeta.

U igri prepoznajem stereotype spolnih uloga, za koje se čini da ih djeca "nanjuše" još prije nego što progovore –

istražujemo i stvaramo

dječak hoće biti lovac, djevojčica čuvarica doma. Dječaci se rado igraju gusara, divova, Martina Krpana, filmskih zvjedza koje spašavaju svijet, a djevojčice su balerine, dobre vile i princeze. Ali svake godine dođe u skupinu nekoliko djevojčica - Robinzonki i dječaka koji s krunom na glavi vole mirno kraljevsko dvorište. Ako djeci dovoljno primamljivo ponudimo različite igre i igračke i ne pristavimo na već ustaljenu podjelu uloga u patrijarhalnom društvu, može se dogoditi i nešto iznenađujuće.

Mašta sa svilenom haljinom i tatinim šeširov poleti u svijet bajki, gdje ništa nije nemoguće. Mnogo puta nalaze djeca poticaj za igru u bajkama. Naši dugogodišnji pratitelji su Zvezdica pospanka autora Ježeka, Anderesnova Palčica, gusar Berto, nespreatna Augustina, Pipi Duga Čarapa.... Čest poticaj može biti dječja pjesma, koja povede djecu u svijet pjevanja, muziciranja i plesa. Kako je bogato polje glazbene umjetnosti! Samo moramo za predškolsko dijete potražiti primjeren cvijet. Od velike pomoći mi je uvijek iznova djelo Mire Voglar.

A stvarnost u dječjoj igri? Potogodišnje djevojčice se poistovjećuju s majkama i brinu se za bebe: treba ih nahraniti, presvući, voditi kod doktora. Ponosne su i na ulogu "mame" najmlađoj djeci u skupini. Dječaci rado žele biti očevi i psi, koji brane djecu i kuću. Najstarija tri dječaka su radnici na gradilištu, dinosauri i prekaljeni ratnici.... ili dobri u traženju našeg kućnog majsto-

ra. Ili dobri pošтари. Podijeljenost uloga čini se vječnom. Iako zasigurno nije vječna niti najbolja.

Provirite li ponekad ujutro u našu sobu dnevnog boravka, možete uživati u raznolikosti događanja: u kućici se djeca igraju Petra Pana, s kapetanom Kukom i Zvončicom; u centru za početno čitanje i pisanje nastaju knjige o životinjama; u stolnoj igri mačka lovi miša; od kocaka rastu kuće; u centru s vodom kupaju se lutke i pere njihova odjeća; ispred sobe dnevnog boravka troje djece slika širokim kistom dje-

cu bez odjeće... Dvije djevojčice leže skrivene ispod pokrivača u centru za odmor i slušaju tihu glazbu.

Bez obzira na vrijeme, naš nam šumski kutić nježno šapuće i poziva nas da uđemo u njega. Tu nas pozdravljaju ptice, paprati i stabla. I Andrejev kesten, koji je čuo mnogo pjesama i razgovora. Šumski mir djeluje na djecu umirujuće, te s vremenom postaju tiša i mirnija. Promatraju igru svjetlosti i sjene, igru listova... mudrujući koliko nijansi ima zelena boja, kako lijepo mirišu borove iglice, listovi i zemlja također... Osjetljiva su, aktivna i otvorena. Mali čovjek je u suglasju s prirodom.

Često me roditelji znaju pitati za stručnu pomoć u odgoju djece. Smeta im nemirno i neposlušno dijete, koje uvijek nešto hoće i zahtijeva. Najčešće savjetujem: pustite dijete na miru, smanjite utjecaj medija (što jednostavno znači manje televizije i radija a više tišine). Dajte mu dovoljno vremena da se uopće slobodno igra. Možda dodatne popodnevnne aktivnosti i trčanje po trgovinama nisu ono što je djetetu zaista potrebno? Uzmite si vremena za nježnosti i pričanje bajki. Vaš glas je za dijete najljepši na svijetu, vaše uspanke će ga najbolje uspavati. Postavite mu jasne granice, u kojima će se osjećati sigurno i prihvaćeno. Znamo li doista da dječju ljubav ne možemo kupovati ni popustljivošću ni kupovanjem igraćaka? Naša ljubav prema djetetu i djetetova prema nama raste iz dana u dan u zajedničkoj igri, učenju i radu...*